

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Кафедра практики англійської мови

Декан факультету іноземної
та слов'янської філології
 А.М. Коваленко
28 серпня 2020р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІНОЗЕМНА МОВА

Галузь знань 08 Право

Спеціальність 081 Право

освітньо-професійна програма «Право» першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти

форма навчання денна

Мова навчання українська

факультету іноземної та слов'янської
філології

28 серпня 2020 р.

 д.пед.н., проф. Семеног О.М.

Суми – 2020

Розробники:

Чикалова М. М., к.п.н., доцент кафедри практики англійської мови
Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри практики англійської мови Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Протокол № 1 від «27» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри ЛП к.ф.н., доц. Клочко Л. І.

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 7	Освітній ступінь «бакалавр з права»	Нормативна
		Рік підготовки:
		3-й, 4-й
		Семестр
6-7		
Лекції		
год.		
Практичні, семінарські		
98 год.		
Лабораторні		
-		
Самостійна робота		
112 год.		
Консультації:		
-		
Загальна кількість годин – 210		Вид контролю: залік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Іноземна мова» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки наряду (спеціальності) 081 «Право» першого освітнього рівня «Бакалавр».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є фахова іншомовна комунікативна компетенція.

Міждисциплінарні зв'язки:

Дисципліна «Іноземна мова» тематично пов'язана з наступними навчальними дисциплінами, що вивчаються згідно з навчальним планом освітньої кваліфікації «Бакалавр»: «Історія та культура України», «Конституційне право України», «Історія держави і права України», «Історія держави і права зарубіжних країн», «Державне право зарубіжних країн» тощо (отримання нової інформації з іншомовних джерел, засвоєння термінологічного мінімуму, читання спілкування тощо).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є якісна підготовка фахівця до іншомовного спілкування в професійній сфері на основі світового досвіду, а також подальший розвиток мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетенції студентів та формування мовленнєвих умінь і стратегій в різних видах мовленнєвої діяльності на рівні, що за міжнародною класифікацією відповідає Upper-Intermediate (B2).

Завданнями вивчення дисципліни професійного є розширення та збагачення термінологічної лексики відповідно до спеціалізації; активізація навичок усного мовлення під час обговорення фахових тем; розвиток та закріплення навичок читання адаптованих текстів фахового спрямування з метою повного отримання інформації.

Основними **цільми** вивчення дисципліни «Іноземна мова» є:

- формування комунікативної компетентності в сфері професійного спілкування в усній і письмовій формах;
- формування навичок практичного володіння іноземною мовою в різних видах мовленнєвої діяльності в обсязі тематики, що зумовлена програмою та професійними потребами;
- оволодінні граматичним матеріалом, формами та конструкціями, необхідними для щоденного спілкування;

- формування, розширення та збагачення термінологічної лексики відповідно до спеціалізації;
- забезпеченні можливості отримувати та передавати наукову інформацію зі свого фаху.

Передумови до знань, умінь і навичок: (співвідношення з іншими дисциплінами, послідовність занять):

1. Студент набуває додаткової компетенції при опануванні циклу гуманітарної та правової підготовки.
2. Студент повинен набути навичок іншомовного спілкуватися на професійну тематику, що дозволить ефективно конкурувати в сучасних умовах.

3. Програмні компетентності

У результаті засвоєння навчального матеріалу «Іноземна мова» здобувач вищої освіти повинен володіти:

інтегральною компетентністю:

ІК:Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Програмними компетентностями вивчення дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» є:

Загальні компетентності:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Програмні результати навчання

- ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми
- ПРН 8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин
- ПРН 10. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію.
- ПРН 12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.

4. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
90-100	A	ВІДМІННО	Зараховано
82-89	B	ДОБРЕ	
74-81	C		
64-73	D	ЗАДОВІЛЬНО	
60-63	E		
35-59	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	НЕЗАДОВІЛЬНО з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання

Критерії оцінювання комунікативної компетенції студентів, які вивчають іноземну мову, базуються на дескрипторах відповідного рівня володіння мовою у Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти.

Пропонуються наступні критерії:

1) *змістовність*: відповідність теми, розкриття теми, обґрунтованість відображення комунікативних намірів та форм їх реалізації;

2) *когерентність*: логічність викладу, чіткість структури, зв'язність висловлювань, реалізація комунікативного наміру;

3) *лексична адекватність*: використання лексики відповідно до комунікативного наміру та визначеного рівня володіння іноземною мовою;

4) *граматична коректність*: дотримання правил орфографії і пунктуації, правильність вживання різноманітних граматичних структур;

5) *відповідність фонетичним нормам*: правильність вимови, інтонації, темпу мовлення.

Оцінювання повинно бути прозорим і зрозумілим для здобувача вищої освіти. Студенти мають бути ознайомлені з критеріями оцінювання до початку навчання.

Педагогічна функція оцінювання полягає в тому, щоб зробити процес вивчення мови більш прозорим для бакалаврів, допомогти їм розвинути свою здатність до рефлексії та самооцінювання і таким чином надати їм можливість поступово перебрати на себе більше відповідальності за власне навчання.

Це сприяє розвитку вміння критично мислити. Показником сформованості навичок і вмінь перекладу слугують такі нормативи: за одну академічну годину (45 хвилин) письмовий переклад (з словником) 2 000 др. знаків, для усного перекладу – 4 000 – 4 500 др. знаків оригінального тексту за фахом.

Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ECTS	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти
A	Здобувач вищої освіти має системні, бездоганні знання матеріалу; демонструє здатність до розкриття теми іноземною мовою; здатність до реалізації комунікативних навичок; здатність до логічного викладу та чіткості висловлювань; здатність використання фахової лексики та термінології відповідно до комунікативного наміру; здатність до правильного вживання різноманітних граматичних структур; здатність до правильної вимови, інтонації, темпу мовлення.
B	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом; вміє розкрити теми іноземною мовою; має здатність до реалізації комунікативних навичок; вміє використовувати фахову лексику та термінологію відповідно до комунікативного наміру; проте має сформовані типові навички, не завжди правильно вживає граматичні структури, темп мовлення не в повній мірі відповідають вимогам.
C	Знання здобувача вищої освіти досить повні, він вільно володіє мовним матеріалом у стандартних ситуаціях, вміє розкривати фахову тему; відповідь його повна, логічна, обґрунтована, однак із деякими неточностями у розкритті змісту питань, здобувач вищої освіти допускає незначні помилки у формулюванні термінів і категорій, що в цілому не призводить до викривлення сутності.
D	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, поверхнево користується фаховою термінологією; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою, самостійно відтворює більшу частину матеріалу; у цілому вміє застосовувати знання під час виконання практичних завдань на середньому рівні, користуватися додатковими

	джерелами.
E	Здобувач вищої освіти допускає неточності й помилки під час комунікативного процесу; у нього виникають труднощі при розумінні фахової літератури. Здобувач вищої освіти допускає суттєві помилки при виконанні граматичних завдань, самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
FX	Здобувач вищої освіти намагається спілкуватися на рівні побутових знань і навичок; у фаховій термінології допускає неправильні відповіді або зовсім не відповідає на питання. Більшість завдань не відповідає вимогам, є помилковими.
F	Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні», може самостійно знайти в підручнику відповідь. Здобувач вищої освіти зовсім не вирішує граматичні завдання або виконує їх неправильно.

5. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Приклад для заліку

Поточний контроль														Загальна кількість балів		
T1		T2		T3		T4		T5		T6		T7		T8		100 = 90+10
	с/р		с/р		с/р		с/р		с/р		с/р		с/р		с/р	
5	5	5	5	5	5	5	5	10	5	5	5	5	5	10	5	

T1, T2 ... T 8 – теми практичних занять – 50 балів;

С/р – самостійна робота студентів – 40 балів;

Залік – участь у навчальних та наукових заходах (тези фахової конференції, участь у англomовних вебінарах з отриманням сертифікату) – 10 балів

6. Методи оцінки (підведення результатів)

- Поточний контроль тем.
- Самостійна робота у вигляді пошуку іншомовної інформації за фахом та презентацій з тем.
- Залік.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення.

В Університеті передбачено можливість перезарахування результатів неформальної та/або інформальної освіти відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка (<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravovabaza>).

7. Зміст програми навчальної дисципліни

Тема 1. Країни, міста, національності.

Тема 2. Професії у законодавчій сфері.

Тема 3. Фахова термінологія.

Тема 4. Політична система України.

Тема 5. Правова система України.

Тема 6. Законодавство Великої Британії.

Тема 7. Правова система США.

Тема 8. Читання та аналіз фахової літератури

8. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Тематика курсу			
Тема	кількість год.		
	лекції	пр.занят.	сам. роб.
Тема 1. Країни. Міста. Національності.			
1.1. Поняття: нації, національності, країни.	-	2	2
1.2. Україна. Міста. Особливості.	-	4	4
1.3. Англomовні країни. Основні міста. Особливості.	-	4	4
Тема 2. Професії у законодавчій сфері			
2.1. Професії у правовій системі України.	-	2	2
2.2. Кар'єра у сфері законодавства.	-	4	4
2.3. Видатні особистості у сфері права та їх здобутки.	-	2	4
Тема 3. Фахова термінологія			
3.1. Фахова термінологія у політичній сфері.	-	4	4
3.2. Фахова термінологія правової сфери.	-	4	4
Тема 4. Політична система України			
4.1. Політичні партії.	-	4	4
4.2. Виборча система.	-	4	4
4.3. Конституція України	-	4	4
4.4. Референдум.	-	2	4
4.5. Етапи прийняття законів.	-	4	4
Тема 5. Правова система України			
5.1. Структура правової системи України.	-	6	10
5.2. Конституція Пилипа Орлика	-	2	4
5.3. Основні права та свободи громадян України	-	4	4
5.4. Громадянство	-	4	4
Тема 6. Законодавство Великої Британії			
6.1. Конституція Великої Британії		4	6
6.2. Законодавча система Великої Британії.		4	4
6.3. Права і свободи громадян.		4	4
Тема 7. Правова система США			
7.1. Конституція США		4	4
7.2. Законодавчі акти США.		4	4
7.3 Права та свободи громадян Америки		4	4
Тема 8. Читання та аналіз фахової літератури			
8.1. Читання фахових текстів. Літературно-фаховий переклад. Робота з текстами. Реферування.		14	16
Загальний обсяг год.	-	98	112

9. Теми практичних занять

№ теми	Назва теми	Кількість годин
3 рік навчання		
1	Країни, міста, національності.	10
2	Професії у законодавчій сфері.	8
3	Фахова термінологія.	8
4	Політична система України.	18
5	Правова система України.	16
6	Законодавство Великої Британії.	12
7	Правова система США.	12
8	Читання та аналіз фахової літератури	14
	Всього	98

10. Самостійна робота

Самостійна робота студентів належить до інформаційно-розвиваючих методів навчання і є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Види самостійної роботи студента за цільовим призначенням:

1. Вивчення нового матеріалу: читання та конспектування літературних джерел інформації; перегляд відеозаписів; інші види занять.

2. Поглиблене вивчення матеріалу: підготовка до тестів; виконання типових завдань; інші види занять.

3. Вивчення матеріалу з використанням елементів творчості: розв'язання нестандартних задач; участь у ділових іграх; складання рефератів, анотацій, доповідей, інформацій з заданої теми; інші види занять.

4. Використання підручників та методичних вказівок вітчизняних та зарубіжних авторів, а також статей сучасних періодичних видань. Крім того, студенту рекомендується інтенсивне самостійне користування сучасними навчальними технологіями, тобто мультимедійними мовними курсами, відповідними сайтами Інтернету.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка презентації однієї з країн Східної Європи та 1 англomовної країни.	10
2	Огляд літературних та законодавчих джерел. Підготовка презентації однієї з професій у сфері законодавства. Визначити власну пріоритетність професій.	10
3	Вивчення фахової термінології. Складання фахового словничка. Вживання фахової лексики у реченнях на фахову тематику.	8
4	Аналіз політичної системи України у вигляді таблиці. Підготувати презентацію за результатами останніх виборів. Опрацювати офіційні дані та коротко сформулювати основні цілі 5 партій на вибір.	20
5	Опрацювати матеріал по темі «Конституція Пилипа Орлика» - знайти цікаві факти того історичного періоду, пов'язані із втіленням законодавчих актів.	22
6	Пошук офіційних джерел законодавчої бази Великої Британії. Знайти історичні факти становлення правової бази країни. Підготувати презентацію за заданою темою.	14
7	Пошук офіційних джерел законодавчої бази США. Описати передумови створення правової системи США. Підготувати презентацію за заданою темою.	12
8	Опрацювання фахової літератури. Реферування статей. Оформлення термінологічного словника.	16
	Всього	112

11. Рекомендована література

Основна література:

- 1) Сімонок В. П. English for Lawyers. Підручник. – Харків : Право, 2019. – 648 с.
- 2) Сімонок В. П., Мельнікова Т. В., Микитюк С. С., Мороз Т. Ю. Завдання з англійської мови студентам-юристам для аудиторної та самостійної роботи. Збірник завдань. – Харків : Право, 2017. – 122 с.
- 3) Rawdon Wyatt. Check your English Vocabulary for Law. A&C Black. London, 2006. – 76 p.
- 4) Dictionary of Law, 5th edition / edited by Ned Beale, 2007. – 320 p.

Додаткова література:

1. Ляшенко І. В. Англійська мова : Practice Abroad : навчальний посібник з англійської мови за програмою курсу поглибленого та інтенсивного вивчення іноземних мов / І. В. Ляшенко, О. А. Литвиненко, Т. М. Меденцова та ін. – Суми : Університетська книга, 2010. – 400 с.
2. Murphy R. English Grammar in Use. / R. Murphy. – Cambridge University Press, 2001. – 414 с.
3. Голіцинський Ю. Б. Граматика: Зб. вправ / Перекл. з рос. 7-го вид. / Б. Б. Голіцинський, Н. А. Голіцинська. – К. : – Арії., 2015. – 544 с.

Інтернет ресурси

1. <http://www.icj-cij.org/> – Міжнародний суд.
2. www.justice.gov – US Department of Justice
3. <https://www.law.com/legaltechnews> – A rich selection of articles curated by ALM's expert editorial team from across ALM's national and regional publications, featuring leading voices in the legal field.
4. <http://www.intercom.au/intercom/newsprsr/index.htm> (News & Current Affairs Newspapers on the Web)
5. <http://www.bucknell.edu/rbeard/diction/html41> (Online Dictionaries)
6. <http://www.ucc.ie/info/net/acronyms/index.html> (Acronym and Abbreviation Dictionary).
7. www.edx.org - тут ви знайдете безкоштовні онлайн-курси для юристів.
8. www.uscourts.gov, www.attorneygeneral.jus - словники юридичних термінів англійською мовою онлайн